

Liikenne- ja viestintävirasto

Raideliikenteen turvallisuuohjelma 2020

Lisätietoja:

kaisa.sainio@traficom.fi

heidi.niemimuukko@traficom.fi

Raideliikenteen turvallisuusohjelma pähkinäkuoressa

- Raideliikenteen turvallisuusohjelma on Liikenne- ja viestintäviraston ohjelma, jolla virasto pyrkii osaltaan edistämään raideliikenteen kokonaisturvallisuutta.
 - Monivuotisen ohjelman vuoden 2020 toimenpiteet on koottu aihealueittain tämän esityksen kalvoille 4-11.
 - Tulevien vuosien toimenpiteet täsmennetään myöhemmin.
 - Viraston toimenpiteet ovat pitkälti toimijoiden omia toimenpiteitä täydentäviä.
 - Kokonaisturvallisuuden kehittämiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että kukin raideliikenteen toimija vastaa toimintansa turvallisuudesta kokonaisuutena sääntelyssä ja turvallisuusjohtamisjärjestelmässään tai turvallisuuden hallintajärjestelmässään kuvatuin tavoin.
 - Pääosa ohjelman vuoden 2020 toimenpiteistä kohdistuu rautatieliikenteeseen, mutta kaupunkiraideliikenne huomioidaan muun muassa kyberturvallisuuden kehittämistä ja valvontaa koskevissa toimenpiteissä.

Raideliikenteen turvallisuusohjelma ja turvallisuusjohtaminen

- Samalla kun raideliikenteen turvallisuusohjelman eri toimenpiteillä pyritään raideliikenteen turvallisuuden kehittämiseen, tulee myös toimijoiden turvallisuusjohtamisjärjestelmiä ja turvallisuuden hallintajärjestelmiä sekä viranomaistoimintaa kehittää jatkuvasti.
 - Kehittämisessä tulee hyödyntää mm. valvontatoimenpiteistä saatavaa tietoa. Yksittäisen valvonnan havaintoja ja toimenpiteitä tulee hyödyntää koko raideliikennejärjestelmän turvallisuuden kehittämisessä. Näin valvontatoimenpiteen vaikuttavuus ei jää kertaluonteiseksi tapahtumaksi, vaan sitä voidaan hyödyntää koko järjestelmän kehittämisessä.
- Vaikka raideliikenteen turvallisuusohjelma sisältää useita irrallisia toimenpiteitä, Liikenne- ja viestintävirasto huomioi mm. valvontaa tehdessään eri toimenpiteiden vaikutukset toimijoiden turvallisuusjohtamisjärjestelmiin ja turvallisuuden hallintajärjestelmiin.
 - Järjestelmäpohjaisella työllä varmistetaan paremmin toimijan koko toiminnan toimivuutta ja toiminnan johdonmukaista kehittämistä.

Vaikutetaan voimakkaasti ja monipuolisesti raideliikenteen turvallisuuden kehittymiseen

- 1) Jatketaan valvontasuunnitelman toteuttamista
- 2) Kiinnitetään enemmän huomiota omavalvonnan seurantaan.
- 3) Analysoidaan aktiivisesti poikkeamaraportointia.
- 4) Jatketaan ylimmän johdon keskusteluja keskeisten toimijoiden kanssa.
- 5) Päivitetään turvallisuuskulttuurin arviointityökalut ja arvioidaan 1-2 toimijan turvallisuuskulttuurit.
- 6) Osallistutaan turvallisuuskulttuurin kehitystyöhön ERA:ssa.
- 7) Jatketaan yhteistyöryhmien työtä.
- 8) Arvioidaan, onko toimijoilla käytännössä kykyä tunnistaa riskejä ja tehdä omaan toimintaansa liittyvää vaikuttavaa riskienhallintatyötä sekä ohjataan toimijoita kehittämään turvallisuusjohtamistaan tältä osin.
- 9) Seurataan edelleen ratatyöturvallisuuden kehittymistä ja veloitetaan toimijoita tarvittaessa toimenpiteisiin.
- 10) Toteutetaan vaihtotyöselvityksessä esiin nostettuja toimenpiteitä.

Parannetaan vaarallisten aineiden kuljettamisen turvallisuutta

- 1) Laaditaan seurantatyökalu VAK-riskienarvioinnin kattavuuden ja vaikuttavuuden arviointiin.
- 2) Esitetään toimijoille kohdistettuja pyyntöjä/valvontatoimenpiteitä ja vaikutetaan omalta osaltamme siihen, että kuljetusten turvallisuustaso pysyy hyvänä.
- 3) Toteutetaan selvitys siitä, miten tilapäisen säilytyksen ilmoitusvelvollisuuteen liittyvä muuttunut sääntely toimii käytännössä.
- 4) Keskustellaan pelastusviranomaisten ja toimijoiden kanssa tilanteesta mm. uusien kehityskohteiden identifioimiseksi.

Luodaan raideliikenteen toimintavarmuuden toimintakulttuuri

- 1) Jatketaan toimintavarmuuden koordinoitiryhmän työtä.
- 2) Sovitaan merkittävimpien toimijoiden kanssa menettelyt raportoinnista ja tiedottamisesta häiriötilanteissa sekä edistetään luokitusasteikon käyttöönottoa.
- 3) Jatketaan valvonnan kehittämistä.
- 4) Aloitetaan toimintavarmuutta koskevan ohjeistuksen päivittäminen.
- 5) Varmistetaan toimintavarmuuteen liittyvien koulutusten ja harjoitusten riittävyys.

Kehitetään raideliikenteen kyberturvallisuutta kokonaisvaltaisesti

- 1) Jatketaan rautateiden kyberturvallisuuden kehittämistä järjestämällä toimijoiden kanssa riskityöpajoja liikennemuodon kyberturvallisuus-riskien kartoittamiseksi ja niiden hallintakeinoista keskustelemiseksi.
- 2) Työstetään työpajojen tulokset huomioon ottaen raideliikenteen toimijoille suunnattu suositus kyberturvallisuuden edistämiseksi huomioiden myös 2018 EU Rail Security Action Planin vaatimukset.
- 3) Käynnistetään kyberturvallisuusmääräyksen valmistelu ottaen huomioon mm. komission tavoitteet kyberturvallisuuskysymysten sisällyttämiseksi osaksi yhteentoimivuuden teknisiä eritelmiä ja kartoittaen samalla tarvetta sekä EU-säätelyn sallimia mahdollisuuksia antaa kyberturvallisuudesta vaatimuksia rautatietoimijoille.
- 4) Osallistutaan alan EU-keskusteluun.
- 5) Vaikutetaan siihen, että kyberturvallisuudesta on saatavavilla raideliikenteen toimijoiden tarpeisiin vastaavaa koulutusta.

Tehostetaan Traficom valvontatoimenpiteitä

- 1) Huomioidaan rataverkon kunto kattavammin valvontasuunnitelmassa.
- 2) Käynnistetään kohdennetut kenttävalvonnat rataverkolle.
- 3) Kerätään toimijoilta omavalvonnan tuloksia 2 krt/v ja koostetaan niistä analyysi.
- 4) Syvennetään viraston seuraamusohjetta kalustoa ja rataverkkoa koskevien toimintojen osalta.
- 5) Huolehditaan viraston käytössä olevien puuttumiskeinojen johdonmukaisesta käytöstä.

Edistetään raideliikenteen vastuiden sisäistämistä

- 1) Pidetään asiakokonaisuuksia esillä eri yhteistyötapaamisissa sekä 12.2.2020 pidettävässä yksityisraiteen haltijoiden päivässä.
- 2) Selkeytetään toimintoja ja käsitteitä.
- 3) Tehdään tarpeen mukaan sääntelykehitysehdotuksia.

Nostetaan onnettomuus- ja vaaratilannetiedon hyödyntäminen uudelle tasolle.

- 1) Jatketaan onnettomuus- ja vaaratilanneilmoitusaktiivisuuden merkittävyyden korostamista alan toimijoille mm. RATA2020-tapahtumassa ja yksityisraiteen haltijoiden päivässä.
- 2) Osallistutaan ERA:n työhön taksonomiaan liittyen.
- 3) Tuetaan toimijoita niiden työssä taksonomian käyttöönottoon liittyen.
- 4) Jatketaan tilakuvan päivittämistä.
- 5) Edistetään omalta osaltamme Liikennefakta.fin korvaavan palvelun käyttöä ja tunnettavuutta.

Lisätään keskustelua sääntelymuutosten turvallisuusvaikutuksista ja nostetaan kehittämisehdotuksia keskusteluun

- 1) Jatketaan kelpoisuussäätelyn yhteistyöryhmän työtä.
- 2) Tehdään kelpoisuussäätelyn sääntelymuutoksen vaikutusten jälkikäteisarviointi ellei sitä tarpeen lykätä mm. sääntelymuutosehdotuksien aikataulusta johtuen.
- 3) Analysoidaan viraston määräysten kehittymistä ja kehitetään määräysten toimivuutta.
- 4) Osallistutaan raideliikenteen säätelyn kehittämiseen.

